Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

La vinya de les Parets

Gelida

Ubicació

Comarca:	Alt Penedès
Lloc/Adreça:	Ubicat al costat del talús de l'autopista, s'hi pot accedir des d'una pista que surt del costat de l'Institut, carrer de Joan Pascual i Batlle.
Alçada:	109

Coordenades:

Latitud:	41.444978245744
Longitud:	1.8618875741959
UTM Est (X):	404929
UTM Nord (Y):	4588781

Classificació

Número de fitxa	08091 - 173
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Jaciment arqueològic
Estil / època:	Antic Romà
Segle	Segle II - III dC.
Autoria de l'element:	Desconeguda
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	Aquesta zona ha patit diverses alteracions. Actualment cobert. Possible conservació parcial d'estructures.

Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BCIL
Observacions protecció:	Núm. de Registre/Catàleg BCIL 8513-I Sòl de Protecció Especial de la Vinya (Pla territorial Metropolità de Barcelona, Pla Director Territorial de l'Alt Penedès)
Número inventari	Inventari del Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de Catalunya (3959)
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil

Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Pública
Titular:	Generalitat de Catalunya
Autoria de la fitxa	Martí Picas. INSITU SL
Data de registre de la fitxa:	ds., 18/05/2024 - 18:12

Descripció

Segons se'n desprèn de l'informe arqueològic fet per Antonio Aguilera Martín i Josep Pou Vallès, així com de l'article publica al programa de Festa Major de l'any 2022 per Irene Garcia i Dani Subirana estaríem davant de les restes d'una possible vila romana amb una cronologia aproximada Romà Alt Imperi / Romà Alt Imperi (50 / 192) / Romà Segle III / Romà Segle III (192 / 284).

Les dues investigacions arqueològiques que s'han dut a terme en el jaciment de la vinya de Gelida, realitzades respectivament el 1973 i el 1990, han aportat informació fonamental per comprendre l'estructura i la vida en aquest lloc durant l'època romana.

La primera intervenció, l'any 1973, es va centrar en una àrea que estava en procés de deteriorament, a prop de l'autopista. Durant aquesta excavació es van descobrir dues parets formant un angle, amb una alçada superior als 50 centímetres, així com materials com tègules, ceràmica (sense especificar els tipus), ossos, cendres i alguns elements atribuïbles a un possible sistema de calefacció hipocaust. Aquesta estructura es data aproximadament del segle III dC i suggereix la presència d'una vil·la romana, plantejant-se la possibilitat que estigui relacionada amb l'emplaçament de la "*mansio*" AD FINES (Vasos Apol·linars).

La segona intervenció, l'any 1990, va ser influïda per l'obertura d'una rasa per a la instal·lació de l'oleoducte de CAMPSA, orientat aproximadament d'est a oest. Durant aquesta fase es va delimitar i identificar les restes d'un mur orientat de sud-oest a nord-est i es va netejar l'entorn immediat. Es va observar un mur que tenia aproximadament 8,5 metres de longitud, amb més de 6 metres conservats sense afectar per la rasa, amb dues parets perpendiculars al mur principal al costat nord. Malgrat la manca de pavimentació, es va constatar que el terra natural actuava com a sol de l'estructura habitable. Es va concloure que aquestes restes pertanyien a un únic edifici, construït en una sola fase.

Les troballes materials inclouen fragments de ceràmica de cuina romana, tègules, totxos, rajoles i fragments diversos.

Història

A partir de les intervencions realitzades, es pot concloure que la de 1990 va posar de manifest la part rústica de la vil·la, mentre que la de 1973 havia revelat possibles elements urbans i senyorials, fins i tot amb indicis d'un àmbit termal. La manca de pavimentació en les àrees rústiques, així com la presència de peces com un molí rotatori, reforça la distinció entre les parts urbanes i rurals de la vil·la.

S'ha plantejat la possibilitat que el jaciment estigui relacionat amb la "*mansio*" AD Fines, un lloc de descans o canvi de cavalls en els llargs camins lluny dels nuclis urbans. L'emplaçament prop del riu Anoia, la bona insolació i la proximitat de fonts d'aigua suggereixen una ubicació idònia per a una vil·la d'aquest tipus. No obstant això, encara hi ha opinions divergents sobre la ubicació exacta d'AD Fines, amb algunes interpretacions que situen aquest lloc a l'actual Martorell.

A l'Inventari de Patrimoni Arqueològic de la Generalitat també s'esmenta els resultats més recents amb les intervencions fetes el 2009. Durant la intervenció arqueològica portada a terme en aquesta zona en motiu de la construcció dels nous peatges de l'autopista, es documentà un mur de 19 m de llargada d'època baix-medieval, amb l'aparent funció d'ordenar el territori (mur de feixa o terrassa de cultiu). D'altra banda, a l'àrea anomenada sector 4 (al nord de l'autopista) es documentà un nivell d'època romana amb fragments ceràmics molt rodats, possiblement provinents del jaciment de can Pasqual (núm. IPAC 18522). L'estat de conservació és dolent donat que aquesta zona ha patit diverses alteracions.

L'any 2007, en el marc del projecte d'investigació "Ocupación, organización y defensa del territorio durante la transición medieval 2005-2008", es va realitzar una prospecció arqueològica a la conca mitjana del riu Anoia. Durant la prospecció a la Vinya de les Parets només es va identificar ceràmica moderna, sense poder localitzar el jaciment romà.

Bibliografia

AGUILERA, Antonio i POU, Josep (1990). Informe: Memòria de la campanya d'excavació de la Vinya de les Parets (Gelida, Alt Penedès). Generalitat de Catalunya. Direcció General de Patrimoni Cultural. Àrea de Recerca i Coneixement.

GARCIA, Irenea; SUBIRANA, Dani (2022)."Eixamplant els límits històrics de Gelida. El cas de la Vinya de les Parets". Programa de Festa Major 2022. pp. 75-83.

Enllaços d'interès:

Informe Excavació Vinya de les Parets - 1990 - Calaix
Inventari del Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de Catalunya.
Carta Arqueol…
Programa Festa Major 2022

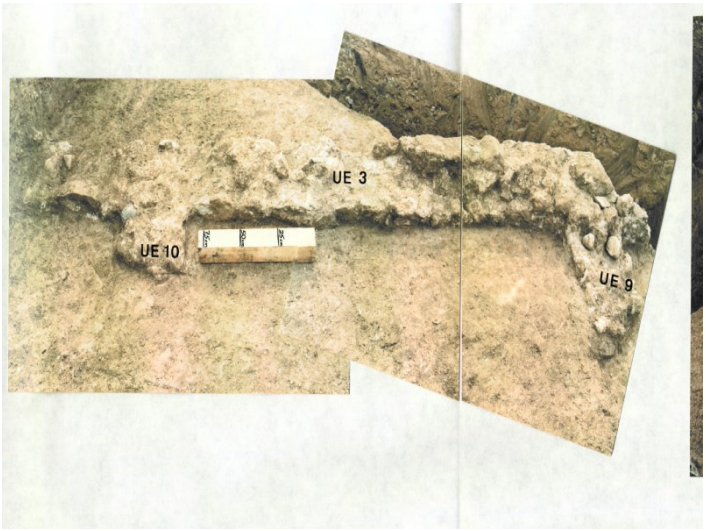
UE 3
UE 10
UE 9

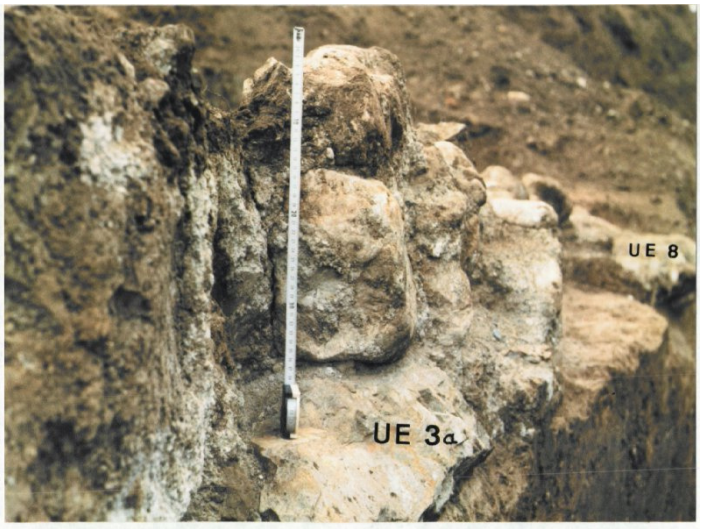
UE 8
UE 3a

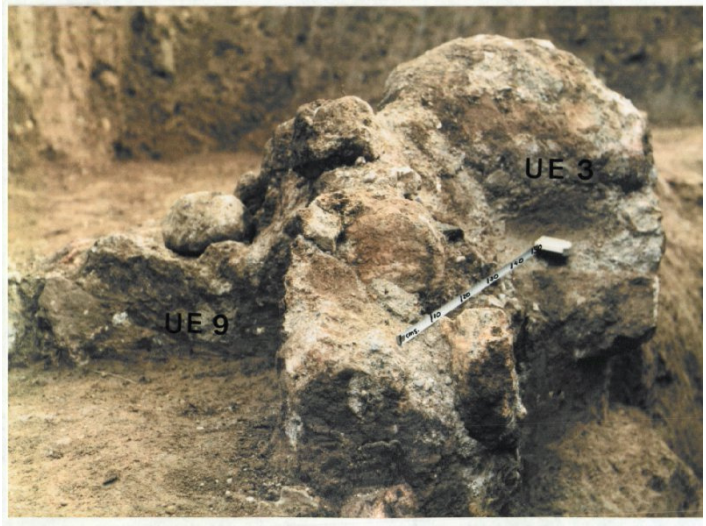
UE 3
UE 9